

AUGUSTE DE PORTEMONT

EEN GERAARDSBERGS PROMINENT UIT DE 19de EEUW. POLITICUS, MAGISTRAAT, HISTORICUS.

door Gaston IMBO.

1. DE FAMILIE DE PORTEMONT.

Familie afkomstig uit Normandië, meer bepaald de streek van Rouen. De De Portemonts waren molenaars die zich tijdens de laatste jaren van de XIVde en de beginjaren van de XVde eeuw konden verrijken toen armoede, devaluatie en hongersnood, als gevolg van een reeds meer dan een halve eeuw durende oorlog tussen de Engelse Plantagenets en de Franse Capetingers, met als inzet de Franse kroon, vooral Parijs en Normandië teisterden (eerste fase van de Honderdjarige oorlog). "De arme man zal geen brood meer hebben om te eten, tenzij bij toeval wat rogge- of gerstebrood..." (Jean Gerson, Sermon de la Passion, 1402).

Sociale onlusten braken los te Parijs, te Rouen, op het platteland. Uit vrees door een woedende, hongerige menigte te worden beroofd en omgebracht namen handelaars, woekeraars, grootgrondbezitters, e.a. bedriegers van het volk, de vlucht. De molenaarsfamilie De Portemont belandde aldus, in het begin van de XVde eeuw, te Wodecq, Ogy, Ghoy. In de daarop volgende eeuwen verspreidden familietakken zich over Henegouwen en Zuid-Vlaanderen, zelfs tot in Nederland.

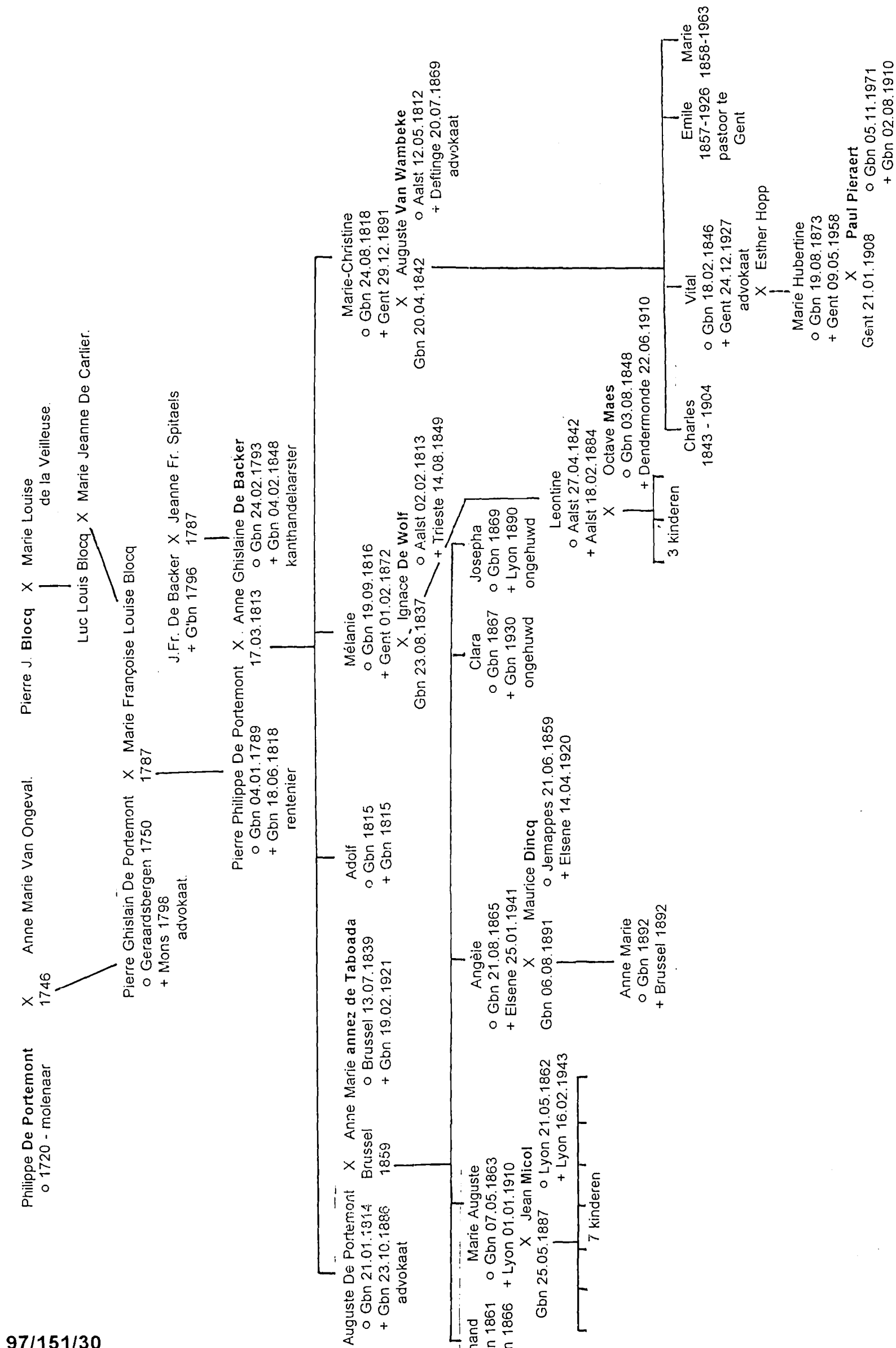
2. OVERGROOTOUDERS, GROOTOUDERS EN OUDERS VAN AUGUSTE.

Molenaar Philippe De Portemont (o1720), overgrootvader van Auguste, was in 1746 te Geraardsbergen gehuwd met Marie Van Ongeval. Hij was in 1764 en 1765 schepen in zijn geboortestad (A. De Portemont, "Recherches... t. II p. 62). "Meulenaer Portemont, maelende op eenen waetermeulen, mocht wel rogge malen maar tegen het malen van tarwe rees verzet van de St. Adriaensabdij", die het monopolie van de molens bezat. (E. Soens "De abdij..." p. 238).

De zoon van Philippe, Pierre Ghislain De Portemont (o G'bergen 1750) was advocaat bij de raad van Vlaanderen en politiek zeer bedrijvig. Hij was schepen te Geraardsbergen van 1780 tot 1789 (tijdens het bewind van keizer Jozef II).

In die hoedanigheid ging hij eind 1787, samen met zijn collega J.G.Begheyn de kanali-

STAMBOOM DE PORTEMONT
1720 - 1975

satie van de Dender en de aanleg van een kanaal van Mons naar Ath bepleiten, zowel bij het College van het Land van Aalst als bij de Staten van Henegouwen (A. De Portemont, t 1, p.8). Het bleef echter bij projecten en de kanalisatie van de Dender zou pas in 1864, na veel inzet van député-kleinzoon Auguste, een aanvang nemen.

De Geraardsbergse beeldhouwer Octave Maes (G'bergen 1848 -Dendermonde 1910) die was gehuwd met Leontine Auguste Anne Marie Ghislaine De Wolf, dochter van Ignatius Judovicus De Wolf en van Melanie Ghislaine De Portemont, sculpteerde "par reconnaissance" de buste van zijn oom Auguste De Portemont. Het kunstwerk bevindt zich nog steeds in het Vredegerecht in Geraardsbergen.

Toen, vanaf 1787, de Belgische provinciën steeds arroganter gingen reageren tegen de "verlichte" decreten van Jozef II die de vrijheden beperkten, laaide plots het smeulend vuur van de revolutie op en poogden de Statisten een leger van vrijwilligers tegen de Oostenrijkers in te zetten. Te Geraardsbergen werd een **burgerwacht** opgericht op 5 november 1789 en de "**volontairen van Grammont**" traden vanaf april 1790 op (Fris, p. 239). De Oostenrijkers werden in december 1789 uit het land verdreven.

Maar de vrijheid der "**Verenigde Belgische Provinciën**" was van korte duur. De onnigheid tussen de conservatieve edelman **Van der Noot** en de meer democratische advocaat **Vonck**, én het schrijnend gebrek aan financiën om een schijn van een leger op te richten en in stand te houden, bliezen het vlammetje van de hoop uit.

Het **Patriottisch Congres** bedelde bij de bevolking om financiële steun. Te dien einde werden in alle localiteiten van het land "**comptoirs**" opgericht voor het in ontvangst nemen van de vrijwillige giften.

Het bestuur van deze "ontvangstkantoren" werd toevertrouwd "à des hommes honorables, jouissant de la considération générale" (A. De Portemont, t I, p.163), zoals de schepenen P.G. De Portemont, J.G. Begheyn en D. Casteur, die zelf het voorbeeld gaven door samen 1542 gulden te schenken (Fris, p. 240).

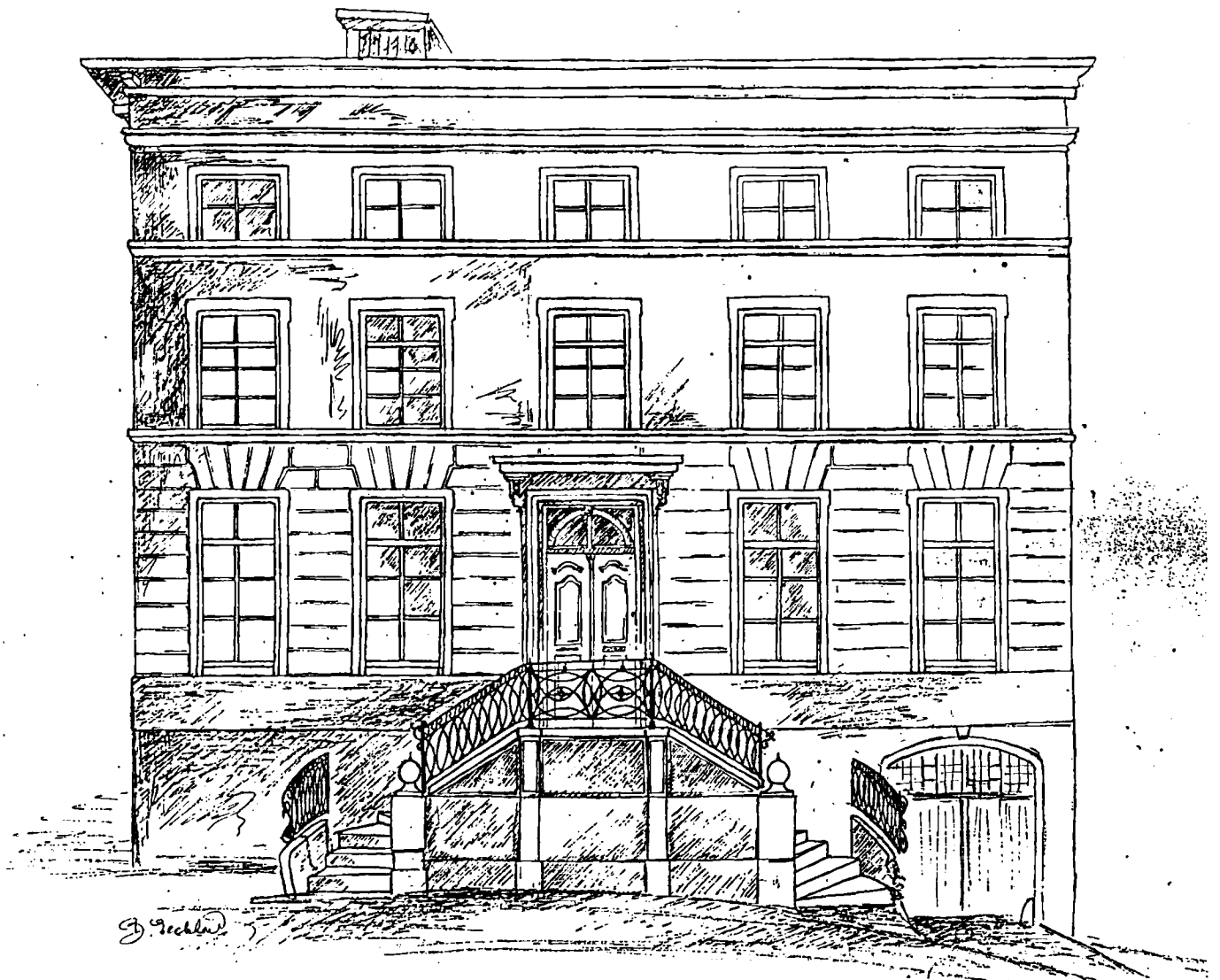
Onder de Geraardsbergse schenkers van geld en (of) edel metaal treffen wij o.a. nog de namen aan van: Pieter en Francies Van Santen, zonen van schepen (1782-1792) Anthon Van Santen, papierfabrikant; François de Clippele, advocaat, latere vrederechter van Geraardsbergen, zoon van Franciscus (o1731-+1781) advocaat bij de Raad van Vlaanderen en grootbaljuw van Geraardsbergen; Pierre Jean Spitaels (o1768-+1851), zijn oom F.E.G. Spitaels (o1764-+1833) en zijn tante Marie-Jeanne Fr. Spitaels (o1771); stadsgrieffier E. De Backer; goud- en zilversmid Emm. Lussie; koopman Franciscus Rens;

kunstschilder Joannes Bert (V. Fris, p. 239, noot 2).

Van 1796 tot 1800 was P. Gh. De Portemont voorzitter van de "administration communale" van het kanton Geraardsbergen.

Pierre Ghislain De Portemont was in 1787 gehuwd met Marie-Françoise Louise Blocq, dochter van Luc-Louis Blocq en Marie-Jeanne De Carlier. Luc-Louis was de zoon van geneesheer Pierre Jacques Blocq en Marie-Louise de la Vielleuze (een oud geslacht).

Pierre-Ghislain De Portemont en M.-Fr. Blocq waren gefortuneerd en betrokken een **groot herenhuis** in de Vredestraat, rond 1790 gebouwd op de grondvesten van het eeuwenoud **huis der Lombarden**. Pierre Ghislain De Portemont overleed te Mons op 31 maart 1798.

Het 'HUIS DER LOMBARDEN'
(Met dank aan dhr. Tom Van Trimont)

Toen **Napoleon I** uit het eiland Elba kon vluchten (01.03.1815) en zich gereed maakte om opnieuw Europa te verknechten, duurde zijn rijk maar 100 dagen meer; hij werd immers op 18 juni 1815 in de vlakte van Waterloo door de geallieerde Engelse en Pruisische legers definitief verslagen. Drie weken tevoren hadden de kopstukken der geallieerde legers (de hertog van Wellington, de prins van Oranje, de prins van Brunswick, de hertog van Berry, de generaals Blücher, Bülow, lord Howard, lord Hill...) generale repetitie gehouden en een reusachtige **cavallerie-revue** van 20.000 ruiters geschouwd in de vlakte van de Gaver te Onkerzele. Na de wapenschouwing had een luisterrijk

banket plaats in de salons van Mevrouw Wed. De Portemont - Blocq, alwaar luitenant-generaal Hill logeerde (A. De Portemont , t.1, p203-204).

Vier dagen na de slag bij Waterloo begaf **Lodewijk XVIII**, de jongere broer van de terechtgestelde **Lodewijk XVI**, zich vanuit Gent, waar hij tijdens de 100 dagen in het hotel d'Hane Steenhuyze in de Veldstraat verbleven had, terug naar Parijs. De reis liep over Geraardsbergen waar de Bourbon-koning uitrustte, at en overnachtte bij Mevrouw Wed. De Portemont-Blocq (Fris, p. 258, A.D.P.p.204).

Een zoon van deze Pierre Ghislain De Portemont, nl. **Pierre Philippe**, geboren te Geraardsbergen op 4 januari 1789, huwde te Geraardsbergen, op 17 maart 1813, met **Anne Ghislaine De Backer**, kanthandelaarster, geboren te Geraardsbergen op 24 februari 1793 en er overleden op 4 februari 1848. Zij was de dochter van Jean-François De Backer (oAspelare 1745, +Geraardsbergen 1796), handelaar en Jeanne-Françoise Spitaels (oG'bn 1749, +Gbn 1827), dochter van Jean-Baptiste Spitaels en Jacqueline Reyns. Zij was een zuster van Jean-François (1743-1812) de eerste bankier van Geraardsbergen, van Guillaume (1744-1803), van Cécile-Josephe (1757-1826) die in 1787 de echtgenote werd van Ghislain-François Van Crombrugghe, en de half-zuster van François-Emanuel (1764-1833), van Jean-François (1773-1802), de stichter van de drukkersfamilie te Aalst...(Schrobbens, Van Hille: Descendance...p.12,13,127).

Pierre Philippe De Portemont, gefortuneerd rentenier, was lid van het Bureau van weldadigheid van Geraardsbergen van 1807 tot 1813, burgemeester van Onkerzele van 1809 tot 1811 (wegwijzer der stad Gent en der Prov. O. VI. 1810-1811) en in 1817 lid van de regentieraad te Geraardsbergen (RAR, MGA, Register beraadslagingen v.d. Gemeenteraad 1817-1822, nr.162). Hij overleed plots op 18 juni 1818, slechts 29 jaar oud. Zijn weduwe en zijn zoon **Auguste**, op dat ogenblik 16 jaar oud, ondertekenden de **petitie voor de personele scheiding tussen Noord en Zuid**, op 11 september 1830 (Catholique des Pays-Bas, 15 sept. 1830, p.2).

Meteen stond Auguste De Portemont bij de Hollanders op de zwarte lijst der oproerkraaiers.

Weduwe De Portemont - De Backer verleende in 1827 onderdak aan een door de Hollanders uitgedreven Jozefiet Cornelius Bayens van Aalst, die daar dan de novicen-broeders, ondanks Hollands verbod, les gaf. Een eigenaardige toestand als men bedenkt dat zij 34 jaar oud was en protestant !

Het echtpaar De Portemont - De Backer had drie kinderen:

1. **Auguste Pierre Jean** geboren te Geraardsbergen op 21 januari 1814
2. **Melanie**, geboren te Geraardsbergen op 19 september 1816 en overleden te Gent op 1 februari 1872. Zij was te Geraardsbergen op 23.08.1837 gehuwd met handelaar **Ignace De Wolf** (oAalst 1813 - +Trieste 1849). Hun dochter **Leontine** (oAalst 1842 - 1884) huwde met de Geraardsbergse beeldhouwer, prijs van Rome, **Octave Maes** (oGeraardsbergen 03.06.1848 - +Dendermonde 23.06.1910).
3. **Marie-Christine**, geboren te Geraardsbergen op 24 augustus 1818 en overleden te Gent op 19 december 1891. Zij huwde te Geraardsbergen op 20 april 1842 met **Auguste-Bernard-Marie Van Wambeke**, advocaat (oAalst 12.05.1812 - +Deftinge 20.07.1869). Zij waren de ouders van **Vital** (o Geraardsbergen 1846 - +Gent 1927), advocaat, wiens dochter **Marie-Hubertine** (oGeraardsbergen 1873 -+Gent 1958) huwde met dokter **Paul Pieraert** (oGeraardsbergen 1871 - +1910), volksvertegenwoordiger 1902-1910 (Schrobbens, Van Hille, o.c., p.127,131,132).

3. AUGUSTE DE PORTEMONT: STUDIES, JOURNALIST, INSPECTEUR L.O.

Auguste De Portemont deed zijn humaniora in het **stadscollege** van zijn geboortestad (opgericht in 1824, in 1830 tijdelijk gesloten) 1825-1830, en studeerde filosofie bij de **Jezuïeten te Aalst** 1830-1832 (Nat Biogr. wb. 3, p.679). Hij trok dan naar de **rijksuniversiteit te Gent** waar hij op 14 juli 1835 met grote onderscheiding (magna cum laude) de graad behaalde van **doctor in de rechten**. Hij startte dan een **advokatenpraktijk** te Geraardsbergen.

Bij Koninklijk Besluit dd. 16 augustus 1839 werd hij aangesteld tot **plaatsvervangend vrederechter** voor het kanton Geraardsbergen.

Bij de stichting van de katholieke '**Gazette van Geeraerdsbergen** zondagsblad voor nieuws en aankondigingen', 1843, maakte hij van meet af aan deel uit van de redactie, samen met zijn schoonbroer advocaat **Auguste Van Wambeke** en met **P.J. De Clippele**, vrederechter te Geraardsbergen. De uitgever-drukker was de ex-onderwijzer **Jos. Ant. Stocquaert**.

De Portemont liet zich niet onbetuigd in zijn soms schaamteloze en laag-bij-de-grondse polemieken met de liberale '**volksverdediger**' van **René Spitaels**, vooral over interne zaken in het door geestelijken gedomineerd stadscollege. (H. Liebaut: Repertorium van de pers...)

De eerste organieke wet op het lager onderwijs (23 augustus 1843) maakte de aanstelling van **kantonnale inspecteurs** noodzakelijk. Voor die functie koos men bij voorkeur vrederechters en plaatsvervangend vrederechters om, met meer of minder kennis van zaken, de onderwijzers te controleren, de programma's te helpen opstellen, de leerboeken te keuren...

De Portemont oefende die functie tien jaar uit (1843 - 1853) en **organiseerde de volkscholen** in de kantons Ninove en Geraardsbergen.

De unionistische regering J.B. Nothomb (april 1841- juni 1845) wilde ook de liberalen wat meer inspraak geven in het onderwijs, tot hiertoe uitsluitend in handen van de geestelijkheid, maar de benoeming, in groten getale, van fervente katholieken zoals De Portemont als inspecteurs, zwakte de liberale impact gevoelig af. Toen de liberalen met de organieke wet op het middelbaar onderwijs (1 juni 1850) het onderwijs slaken naar hun kant wilden toetrekken schreeuwden de katholieken moord en brand. Het episcopaat zette zich schrap en de paus Pius IX schreef een veroordelende encycliciek.

4. LANGZAAM AAN VOLOP IN DE POLITIEK.

Gemeenteraadslid: 1848 - 1857.

Volksvertegenwoordiger: 1852 - 1861.

Bij de **gemeenteraadsverkiezingen van 22 augustus 1848** werd hij tot katholiek gemeenteraadslid verkozen. Hij bleef dit tot 1857.

De februari-revolutie in Frankrijk bracht Louis-Philippe ten val en vestigde de Tweede Republiek. De hier heersende economische crisis scheen een goede voedingsbodem voor ongerustheid, rellen en paniek. Maar de regering Rogier kon de rust bewaren en nam enkele democratische maatregelen o.a. de verlaging van de kiescijns tot het grondwettelijk minimum van 20 florijn (42,32 F) (Wet van 12 maart 1848; 31 maart 1848 voor de gemeenteverkiezingen).

De Geraardsbergse verkozenen (6 liberalen, 5 katholieken) waren allemaal gefortuneerde zelfstandigen of grootgrondbezitters. De liberalen kregen de burgemeestersjerp (August Van Santen) en een schepenzetel (René Spitaels +18.04.1849).

'Hij' (De Portemont) droeg veel bij tot het invoeren van meerdere administratieve verbe-

teringen. Hij streed voor het behoud van de rechten van de Raad, die door de gemeentelijke administratie werden verwaarloosd. Hij bewoog in 1850 de stemmen van de meerderheid van zijn collega's, toen hij ijverde voor het behoud van het bisschoppelijk college van de stad. (Lic. E. De Ridder - De Saedeleer en Dr. M. Cordemans: "Verkiezingen en verkozenen..." p. 128). De eerste twee zinnen zijn nietszeggend en de laatste zin van het citaat geeft niet weer wat er in 1850 gebeurde.

De organieke wet op het middelbaar onderwijs dd. 1 juni 1850 (wet Rogier) wilde een goed georganiseerd officieel middelbaar onderwijs in het leven roepen door het oprichten van athenea en rijksmiddelbare scholen en door het verstrekken van stadssubsidies aan bestaande provinciale en gemeentelijke colleges (Brochure: Eeuwfeest van het Rijksmiddelbaar Onderwijs 1850-1950; Ministerie van Openbaar Onderwijs, Brussel, p. 13).

De stad Geraardsbergen had sinds Pasen 1824 zijn stadscollege gevestigd in de gebouwen van het vroegere miniemenklooster (Collegestraat, Wegvoeringstraat). Tijdens het Hollands regime werden de geestelijke leraars zonder diploma vervangen door lekenleraren met een officieel diploma. Na de omwenteling van 1830 bleef het stadscollege enkele maanden gesloten. Eind 1831 werd opnieuw gestart (na voetstappen van burgemeester Adrien Spitaels, Fr. van Crombrugge en Louis Bijl bij de bisschop van Gent, Mgr. Van de Velde) met voor het meerendeel opnieuw geestelijken als leraars. Ze werden aangesteld door de bisschop van Gent die ook de principaal benoemde.

Het liberale weekblad '**De Volksverdediger**' had reeds herhaaldelijk tussen 1845 en 1849, misbruiken in het college aan de kaak gesteld en ook principaal C. Meul de mantel uitgeveegd.

In juli 1850 werd door de minister aan de stad Geraardsbergen gevraagd of ze haar college wilde behouden en eventueel staatstoelagen wilde genieten (R.A.R., M.G.A., nr.82, Notulen van de gemeenteraad, fo.107).

In zijn zitting van 3 juli 1850 reageert de magistraat negatief op de door De Portemont ingediende motie: "Le conseil municipal considère-t-il à se soumettre au régime de la loi du 1er juin 1850 ? Si non, il est inutile de se préoccuper des autres questions posées par le gouvernement". Er waren 9 aanwezigen. Burgemeester Van Santen onthield zich bij de stemming; 7 leden stemden "neen", één "ja" (de liberale schepen notaris J.L. Declercq) (1)

In zijn zitting van 13 juli 1850 schafte de gemeenteraad definitief het stadscollege af, vanaf de volgende schoolvakantie; de huur van de gebouwen werd opgezegd, aan de bisschop van Gent werd gevraagd er een **bisschoppelijk college** van te maken.

Gebruik makend van hun meerderheid in de gemeenteraad hebben de katholieken dus de oprichting van een rijksmiddleschool verhinderd, maar tevens het bloeiend stedelijk college overgeheveld naar het vrij onderwijs. Dit was een kaakslag voor de liberalen. Sommigen onder hen zullen hierop reageren door hun kinderen van het college te houden en naar de Jozefieten te sturen ('Honderd jaar officieel onderwijs te Geraardsbergen 1880-1980, p.43).

In de gemeenteraad was De Portemont - nog steeds kantonnaal inspecteur L.O. - de motor die zijn collega's aanspoorde in geen geval officieel onderwijs te Geraardsbergen te dulden. "Pour Dieu et la foi": hij handelde dus in overeenstemming met het episcopaat en de encycliek van paus Pius IX dd. 20.05.1850, die deze schoolwet veroordeeld hadden.

(1) Modest De Cock gedroeg zich hier als katholiek 'neen'-stemmer. Hij was nochtans lid van de Liberale Associatie en liberaal kandidaat bij de parlementsverkiezingen van 10 december 1857. De Portemont stond toen tegen hem.

Toen De Cock niet verkozen werd in 1857, noch in 1861, stapte hij opnieuw over naar het katholieke kamp. Van gelovig liberaal was hij 'geëvolueerd' tot liberale katholiek !

Pas in 1880 zou Geraardsbergen neutraal gemeentelijk lager onderwijs krijgen, en in 1882, maar dan slechts gedurende twee jaar, een rijksmiddelbareschool; die kwam er definitief 80 jaar na De Portemont's clericale manoeuvres !

In oktober 1851 en oktober 1854 werd De Portemont telkens opnieuw verkozen. De katholieken hadden de volstrekte meerderheid. Modest De Cock werd burgemeester op 01.01.1855. In oktober 1857 was De Portemont geen kandidaat meer.

Op **8 juni 1852** hadden verkiezingen plaats voor de vernieuwing van de helft der kamerleden. De partijstrijd had de liberale regering geleidelijk aangevreten, inzonderheid de strijd rond de wet op het Middelbaar Onderwijs. Daarbij voegden zich buitenlandse moeilijkheden (02.12.1851: Staatsgreep van Louis Napoleon; anti-napoleontische propaganda der émigrés; persprocessen; vrijspraken) (Dr. Theo Luykx: Politieke geschiedenis van België...1973, p.107-108).

Op de vergadering der katholieken van het kiesdistrict Aalst te Ninove, 29 april 1850, werden Jean De Naeyer, advocaat te Gentbrugge, M.C. De Ruddere, burgemeester van Haaltert, Kerksken, Herdersem en Heldergem, en Auguste De Portemont als kandidaten voorgedragen ('Verkiezingen en verkozenen...' p.47).

De liberalen werden in het arrondissement Aalst volledig verslagen: de drie liberale kandidaten en uittredende volksvertegenwoordigers A.B. Bruneau, J.C. Crumont, **J. Van Cleemputte** behaalden respectievelijk slechts 928, 967 en 895 stemmen, en werden dus verdrongen door de drie katholieken: De Naeyer (1488 stemmen), De Ruddere (1453 stemmen) en De Portemont (1434 stemmen). De absolute meerderheid bedroeg 1207 stemmen, de helft plus één van het aantal kiezers (2413). ('Verkiezingen en verkozenen...' p.52).

Bij de volgende **kamerverkiezingen, 10 juni 1856**, kwamen de liberalen niet op in het arrondissement Aalst. De Naeyer (1697 stemmen), De Ruddere (1630 stemmen) en De Portemont (1620 stemmen) werden dus zonder strijd en moeite herkozen. Er waren 1741 kiezers opgedaagd ('Verkiezingen ... p.54).

De drie katholieke vertegenwoordigers van het arrondissement Aalst hadden voor de 'kloosterwet' gestemd (27.05.1857: 'de geestelijkheid zou de nagelaten goederen der armen beheren', hevig bekampt door de liberalen). Hierop braken te Brussel onlusten uit. De kamer werd bij K.B. van 30.05.1857 ontbonden; de gemeenteraadsverkiezingen leverden op vele plaatsen winst op voor de liberalen, maar niet te Geraardsbergen. Op 30 oktober 1857 nam de unionistische regering De Decker ontslag: **dit was het einde van het unionisme.** Op 9 november 1857 kwam een homogeen liberaal partijministerie (Rogier - Frère - Orban) aan het bewind.

Voor de kamerverkiezingen van 10 december 1857 behielden de katholieken in het arrondissement Aalst hun drie uittredende volksvertegenwoordigers als kandidaten; de liberalen tipten op J.C. Crumont uit Aalst en op de Geraardsbergse waterdokter-burgemeester **Modeste De Cock.**

Voor de derde opeenvolgende maal werden, nu spijs harde liberale propaganda, de drie uittredende katholieken De Naeyer, De Ruddere, De Portemont, te Aalst **herkozen.** Maar in de kamer verwierven de **liberalen**, die in hun propaganda de kloosterwet handig interpreteerden als een terugkeer naar 'de dode hand' en het ancien régime, een **verpletterende meerderheid**: 25 zetels winst, wat hen 70 volksvertegenwoordigers opleverde tegen 38 katholieken (in 1856: 63 katholieken, 45 liberalen).

Bij deze laatste verkiezingen behaalde De Portemont 1447 stemmen op 2459 kiezers) **Modest De Cock** moest het met 997 stemmen stellen).

Bij de volgende **verkiezingen voor de kamer, op 11 juni 1861**, had de katholieke partij in het arrondissement Aalst af te rekenen met verdeeldheid: **Victor Van Wambeke** (1813-1896) (oudere broer van August, echtgenoot van De Portemont's jongste zuster

Marie-Christine) wilde de plaats van De Ruddere innemen. Het episcopaat deed hem ten slotte van zijn kandidatuur afzien. **Auguste De Portemont** was opnieuw kandidaat maar hij kwam **18 stemmen te kort**: 1287 i.p.v. 1305. **Modeste De Cock**, opnieuw kandidaat op de liberale lijst bolde opnieuw te kort: 1232 stemmen (ditmaal slechts 73 stemmen).

De ontgoochelde A. De Portemont was het slachtoffer geworden van een 'heel persoonlijke intrige' ('Verkiezingen...' p.61).

De Ridder, De Saedeleer en Cordemans spreken zich over deze 'persoonlijke intrige' niet verder uit maar wij vermoeden een intrige tegen De Cock waarvan hij zelf de dupe werd.

De Portemont gaf ontslag als kantonnaal inspecteur L.O. in 1853. Hij zetelde onafgebroken gedurende negen jaar in de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Grote redevoeringen van hem werden niet geregistreerd. Meestal sprak een nationaal kopstuk in naam van de ganse groep als er een probleem van nationaal belang verdedigd of verworpen werd.

'A. De Portemont... J.P. De Clippele, voerden slechts het woord wanneer er **lokale belangen**, die alleen het arrondissement aangingen, besproken werden' ('Verkiezingen...' p.96).

'In de kamer liet hij (De P.) geen enkele gelegenheid voorbijgaan om de verdediging van de materiële belangen van zijn arrondissement te gehartigen...' (o.c.p.129). Zo mengde hij zich in discussies en diende amendementen in betreffende de **spoorwegconcessies** van de lijnen Tubize - Edingen - Geraardsbergen, Braine-le-Comte - Gent, Luttre - Denderleeuw en Dender-Waas. Op 19 februari 1853 pleitte hij voor het uitvoeren van verbeteringswerken aan de loop van de Dender om de voor de landbouw nadelige chronische overstromingen voor deze rivier te voorkomen (de 2.500.000 fr hiervoor nodig werden echter niet gestemd). Hij kwam herhaaldelijk op dit nefaste feit terug en vestigde tevens de aandacht op de noodzakelijkheid van de zuivering van het Denderwater, de verbetering van het wispelturig regime, het onderhoud van de sluizen, de **kanalisatie...ter bevordering van de scheepvaart**.

In 1858 werd 900.000 fr voor deze werken uitgetrokken op voorstel van... Frère - Orban. Op 1 maart 1853 diende De Portemont een voorstel in ter afschaffing van de rechten door de stad geheven op meststoffen en leeggoed die de stad verlieten.

Kredieten voor de kanalisatie van de Dender werden in 1863 gestemd. De werken begonnen in 1864 en duurden tot in 1870.

Hij nam herhaaldelijk actief deel aan de discussie van het **budget van Openbare Werken**, zo op 21.12.1853, toen hij een budgetverhoging van 10.000 fr steunde, bestemd voor een loonsverhoging der landelijke postboden (L. Heymans: 'Histoire parlementaire...t.III 1850-1860, pp.136,141,164,225,228,287,318,325,350,383,447).

Hij stemde tegen het wetsvoorstel (1853) dat het legereffectief van 80.000 op 100.000 man wilde brengen (A. Bochart: "Biografie...p40).

In juni 1870 werd De Portemont benoemd tot vrederechter voor het kanton Geraardsbergen. Hij zou die functie met prestige blijven uitoefenen tot zijn pensioengerechtigde leeftijd: 1879.

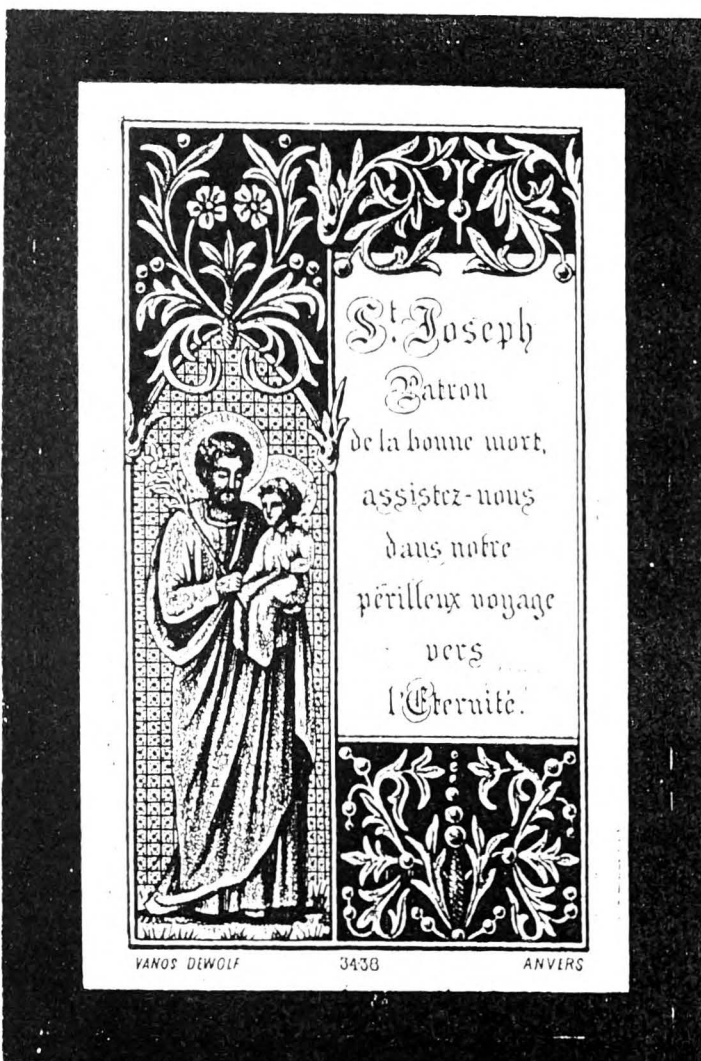
Op 26 december 1870 had te Geraardsbergen de officiële stichting plaats van de 'Cercle Catholique'. Deze officiële stichting door kapitaalkrachtige katholieken, was op 17 december voorafgegaan door de aankoop van het 'Maison du Pays', het landhuis, voor 13.000 fr (kosten en herstellingen inbegrepen: 21.500 goudfranken).

Een van de stichters was Vital van Wambeke, de zoon van zijn schoonbroer Auguste van Wambeke.

Waarom was De Portemont zelf, oud katholiek gemeenteraadslid en oud katholiek volksvertegenwoordiger en kapitaalkrachtig en met groot prestige niet bij de 7 'coassociés' die het 'comité du Cercle Catholique' (het bestuur ?) vormden en die doorgaans de stichters worden genoemd ? Hij was trouwens een van de 44 oprichters/vennoten vermits hij voor 500 frank participeerde in kosten voor de verwerving van het Landhuis, wat blijkt uit de overeenkomst die nadien, op 26 juni 1871, op papier werd gezet. (M. Van Trimpont: Van cercle Catholique La Concorde (1870) tot Katholieke kring De Eendracht (1922) in De Heemschutter, 1995, 139, p.11-15).

Wou hij, gezien zijn positie als vrederechter niet teveel op de voorgrond treden in het katholieke kamp ? Wie zal het zeggen ?

Vervolgt.

Kostbaar is in Godes oogen de dood van den rechtvaardigen ; kostbaar als het einde onzer ellenden, de voltooiing onzer overwinning en de ingang tot het eeuwig leven. H. Bern.

†

ZALIGE GEDACHTENIS
VAN
Mijnheer Augustus de Portemont,
rechtgenoot van Mevrouw
Anna ANNEZ de Taboada.
geboren te Geerardsbergen den 21 Januari 1814, en
aldaar overleden den 23 October 1886, voorzien van
de III. Sakramenten der st. r. v. d. n.

Ik heb mij nooit over het Evangelie geschaamd.—
Ik heb standvastig mijn geloof door mijne werken be-
leden. Doch de Heiligen werden door het geloof voor
God gerechtvaardigd. H. Paul H. Sac.

Hij was een vroom en godvreezende man. Hij stond
vast op den weg des Heeren, in de waarheid zijner ge-
voelens en zijner overtuiging ; de vrede en de recht-
vaardigheid vergezelden hem. Handel. Eccl.

O Maria, hulp der Christenen ; op U heb ik mijn
betrouwen gesteld ; de godsvrucht tot U is een onder-
pand ter zaligheid. H. Joan. Dam.

Beminde Echtgenoot en mijne toegeliefde Kinde-
ren, die bittere tranen stort, de Heer zegt U : weent
niet, hij is niet dood, hij slaapt slechts afwachende
de altijd durende ontwakings der rechtvaardigen.

Jesus, Maria en Joseph ik geef U mijn hert en
mijne ziel.

Geerardsbergen. Snelpersdr. A. Pauwels-Van Hecke.